

Guia Docent de l'assignatura

Any 2024 - 2025

TERÀPIES COMPLEMENTÀRIES EN LA PERSONA AMB CÀNCER

Codi: 106157

Crèdits ECTS: 3

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	OT	4	Anyal

Contacte	Ús dels idiomes
Responsable: Serra López, Jorgina Jserral@santpau.cat Professorat: Serra López, Jorgina Jserral@santpau.cat De Francisco Prófumo, Seyla sdefrancisco@santpau.cat Rufino Castro, Maria marufino81@gmail.com	Grup 1 : Català

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials, però és aconsellable haver assolit els coneixements de les assignatures: Bases Teòriques d'Infermeria, Bases Metodològiques d'Infermeria i Ètica i Legislació i Educació para la Salut.

Contextualització i objectius

Aquesta assignatura és optativa, pertany al itinerari Cures Infermeres específiques en l'àmbit de l'oncologia i està planificada al setè semestre del Grau d'Infermeria.

La persona amb malaltia oncològica precisa d'una atenció d'infermeria especialitzada i multidisciplinar i, tot i que, la malaltia a nivell biofisiològic té unes pèrdues importants no hi ha que oblidar que una de les preocupacions més importants per la persona amb càncer és la pèrdua d'identitat així com els trastorns psicològics derivats de la mateixa.

La finalitat es que l'alumnat adquireixi coneixements i profunditzi en les teràpies complementaries i, sàpiga conèixer i valorar la funció i valor terapèutic de les mateixes així com la interrelació dels factors psicològics i el desenvolupament de la malaltia.

També que l'estudiant conegui les teràpies i intervencions infermeres adients segons el tipus de càncer i fase en el que es troba planificant l'atenció infermera

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

1. Identificar la resposta emocional del malalt, família i entorn en les diferents etapes de la malaltia oncològica.
2. Conèixer les principals teràpies complementàries i intervencions infermeres dirigides a la persona amb càncer i la seva aplicació segons l'evidència científica.
3. Dissenyar intervencions infermeres emprant les teràpies complementàries.
4. Mostrar actituds i conductes terapèutiques davant de persones que pateixen càncer.
5. Aplicar els coneixements adquirits en les cures infermeres.

Competències i resultats d'aprenentatge

Competència	Resultats d'aprenentatge
ESPECÍFIQUES	
E01. Prestar una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones que s'atenen, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.	E01.23. Descriure intervencions orientades a la readaptació de la vida diària mitjançant recursos de proximitat i recolzament.
E02. Planificar i prestar cures d'infermeria adreçades a les persones, família o grups, enfocades als resultats en salut, avaluant llur impacte mitjançant guies de pràctica clínica i assistencial, que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.	E02.01. Identificar les guies de pràctica clínica i assistencials relacionades amb l'atenció a les demandes de salut de les persones durant tot el cicle vital i en les alteracions que es puguin presentar.
E05. Dissenyar sistemes de cures adreçades a les persones, família o grups, avaluant llur impacte i establint les modificacions oportunes.	E05.05. Dissenyar cures infermeres emprant els instruments adequats a la situació de la persona al llarg de tot el seu cicle vital posant atenció a la normativa vigent, la millor evidència existent i els estàndards de qualitat i seguretat.
E06. Basar les intervencions infermeres en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.	E06.06. Analitzar les intervencions infermeres justificant-les amb evidències científiques o aportacions d'experts que les recolzin.
E09. Fomentar estils de vida saludables, l'autocura, tot recolzant el coneixement de les conductes preventives i terapèutiques.	E09.05. Identificar els factors de risc determinants en el procés de salut-malaltia a nivell físic, emocional, social i ambiental.
GENERALS / BÀSIQUES	
G01. Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.	G01.03. Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per a desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.

G03. Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.	G03.03. Analitzar les dificultats, els prejudicis i les discriminacions, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.
G04. Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.	G04.07. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
B05. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.	

Contingut

MÒDUL 1. Teràpies Psicològiques.

Tema 1. Intervenció psicològica en pacients oncològics (psico-oncologia).

Tema 2. Resposta emocional del pacient, família i entorn en les diferents etapes de la malaltia

MÒDUL 2. Teràpies Complementàries.

Tema 3. Principis generals de la informació i comunicació amb el malalt oncològic. Desigualtats per raó de sexe/gènere.

Tema 4. Maneig de les situacions difícils en l'actuació i comunicació amb el malalt oncològic.

Tema 5. Teràpies complementàries i intervenció infermera. Atenció integral al malalt oncològic. Teràpies de suport: relaxació, mindfulness, risoteràpia, musicoteràpia, artteràpia, escriptura terapèutica, etc.

Tema 6. Salut emocional: estratègia infermera.

Metodologia

La metodologia d'aquesta assignatura parteix d'una avaluació continuada en la qual es valora tota la feina de l'estudiant, exàmens, anàlisi de casos i treballs. Totes les sessions inclouen diferents tipologies d'activitats per fomentar-ne el dinamisme. Així mateix, els estudiants han de realitzar activitats diverses entre sessions orientades a fomentar el desenvolupament d'estratègies d'aprenentatge autònom.

Activitat dirigida: L'assignatura disposa d'un únic grup de teoria.

1. Classes expositives: el desenvolupament teòric del tema es compagina amb activitats a l'aula, de caire més pràctic (individuals i/o en grup), per tal de consolidar els continguts teòrics i assolir les competències de l'assignatura.

Activitat supervisada:

1. Lectures crítiques d'articles i cerques d'informació.
2. Elaboració d'un treball en grup i presentació a classe.

S'estableixen tutories presencials amb els grups de treball programades o per via electrònica.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			<i>E01.23, E02.01, E05.05, E06.06, E09.05, G01.03, G03.03, G04.07</i>
Teoria (TE)	23	0,92	
Tipus: Supervisades			<i>E02.01, G01.03, G03.03, G04.07</i>
Tutories programades:	1	0,04	
Tipus: Autònomes			<i>E02.01, E05.05, E06.06, G04.07</i>
Estudi personal consultes bibliogràfiques i documents. Elaboració de treballs.	44,5	1,78	

El professorat destinarà aproximadament uns 15 minuts un cop finalitzada l'assignatura a permetre que els seus estudiants puguin respondre les enquestes de valoració sobre l'actuació docent i l'assignatura.

Avaluació

L'alumnat disposa d'una única convocatòria per curs acadèmic per a superar l'assignatura. Els estudiants que tinguin previst inassistències o desordres de puntualitat, ho han de comunicar a l'inici del curs.

La progressió acadèmica i l'aprovació de l'assignatura es valora mitjançant:

Avaluació continuada

Es porta terme una avaluació continuada i sumativa al llarg de tota l'assignatura mitjançant 3 proves:

Instruments d'avaluació:

- **Avaluació escrita (50%):** Es realitza una prova objectiva, ítems de selecció, al finalitzar els mòduls 1 i 2 i comprèn tots els temes tractats.
- **Entrega d'informes i defensa oral del treball (40%):** Treball escrit grupal i presentació/exposició oral del treball.
- **Avaluació escrita (10%): Entrega Informe** (prova d'assaig breu, treball individual reflexiu,...).

La qualificació de l'assignatura ve donada per la suma ponderada de les notes obtingudes en aquestes proves. Es considera requisit indispensable per aprovar l'avaluació continuada haver obtingut una puntuació mínima de 4,5 sobre 10 en cadascuna de les proves.

Es realitzarà retroacció del resultats de les proves d'avaluació a través de l'aula i de tutories si s'escau.

La rúbrica d'avaluació del treball està disponible a l'aula virtual.

Qualificació

- 0 a 4,9: Suspens
- 5,0 a 6,9: Aprovat
- 7,0 a 8,9: Notable
- 9,0 a 10: Excel·lent (en el cas que l'estudiant hagi obtingut una nota igual o superior a 9 podrà optar, a criteri del professor/a, a una matrícula d'honor).

Avaluació única

1. En aquesta assignatura no hi ha cap tasca programada per a fer de manera grupal.
2. La data de la prova única coincidirà amb la data de la darrera prova d'avaluació continuada que apareix en la programació diària i en el calendari de les activitats formatives i avaluatives
3. L'avaluació única consistirà en:
 - Prova 1 que consistirà en una **avaluació escrita**: prova objectiva i pondera un **50%**
 - Prova 2 que consistirà en una **avaluació escrita**: prova d'assaig breu i pondera un **10%**
 - Prova 3 que consistirà en **l'entrega d'informes**: treball escrit individual i presentació oral del treball i pondera un **40%**

Activitat de recuperació

1. Es determina una única data per a l'activitat de recuperació per a tots els estudiants estiguin o no acompanyats a avaluació única.
2. Es proposa una activitat de recuperació als estudiants que hagin estat avaluats prèviament per un conjunt d'activitats el pes mínim dels quals equivalgui a 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura i que hagin obtingut una nota final inferior a 5 i superior a 3,5.
3. Aquesta prova consistirà en una activitat avaluativa de la/les prova/es recuperables no superades.
4. Les proves de recuperació seran determinades pel professorat.
5. El professorat pot excloure del procés de recuperació aquelles activitats que, per la seva naturalesa, consideri que no són recuperables.
6. En el cas que l'estudiant superi la prova de recuperació corresponent a la part suspesa, la nota màxima d'aquesta serà un 5.
7. La nota de la recuperació substituirà la nota obtinguda originalment i es recalcularà la nota ponderada final.
8. Un cop superada l'assignatura, aquesta no podrà ser objecte de nova avaluació.

No evaluable

Quan l'estudiant no hagi aportat prou evidències que permetin una qualificació global de l'assignatura, en l'acta es consigna la qualificació com a "*no evaluable*".

És motiu de manca d'evidències suficients si l'estudiant no ha participat en cap activitat de l'avaluació continuada.

Revisió de la nota final

Una vegada publicada la nota final, l'estudiant pot sol·licitar la revisió de la prova final en el període establert. No s'accepten sol·licituds de revisió en dates fora d'aquest període.

Procediment en cas de còpia / plagi

1. La **còpia o plagi** en qualsevol tipus d'activitat d'avaluació constitueixen un delicte, i es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0).
2. Si durant la realització d'un treball individual a classe, el/la professor/a considera que un estudiant està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació, i per tant, tindrà suspesa l'assignatura.
3. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part significativa del treball d'un/a mateix/a, d'un altre company o companya.
4. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor o autora sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital.

Aspectes de l'avaluació relacionats amb valors i actituds

1. El/la professor/a podrà disminuir, entre 1 i 2 punts la nota de l'assignatura quan de manera reiterada, l'estudiant no respecti les indicacions del comportament en l'aula i/o pertorbi el funcionament normal de la mateixa.
2. "No es tolerarà cap falta de respecte a les companyes, als companys o al professorat. Tampoc es toleraran actituds homòfobes, sexistes o racistes. Qualsevol estudiant en què es detectin alguna de les actituds anteriorment descrites, se'l qualificarà de suspès a l'assignatura."

Aspectes formals de treballs escrits

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació.

Altres consideracions

1. Totes les proves avaluatives estaran publicades en la programació diària i en el calendari de les activitats formatives i avaluatives.
2. La data de la prova única coincidirà amb la data de la darrera prova d'avaluació continuada.
3. L'alumnat que repeteix l'assignatura pot sol·licitar al començament de curs realitzar només una avaluació de síntesi final (article 117, pàgina 46 de la Normativa acadèmica de la Universitat Autònoma de Barcelona (Aprovada per acord del Consell de Govern de 7 de juliol de 2022, i modificada per acord de Consell de Govern d'1 de febrer de 2023)).

Els estudiants en segona o més matrícula que s'hagin presentat a totes les proves d'avaluació el curs anterior, poden optar a avaluar-se amb una única activitat d'avaluació de síntesi. Aquesta activitat consistirà en un examen en finalitzar l'assignatura coincidint amb l'examen escrit de l'assignatura. Els estudiants en segona o més matrícula que vulguin optar a l'examen de síntesi ho han de comunicar per escrit al professorat responsable de l'assignatura dues setmanes abans de la data publicada.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluacions escrites: - Prova objectiva tipus test	50%	1	0,04	E01.23, E02.01, E05.05, E06.06, E09.05, G03.03, G04.07
Entrega d'informes: - Treball en grup i defensa oral	40%	2	0,08	E01.23, E02.01, E05.05, E06.06, E09.05, G01.03, G03.03, G04.07
Avaluació escrita: - Entrega d'informes (Prova d'assaig breu. Treball individual).	10%			E02.01, E09.05, G01.03, G03.03, G04.07

Bibliografia

- Yáñez Amorós B. Music therapy in cancer patients. Cult los Cuid [Internet]. 2011 Nov 7;29(1138–1728):57–73. Available from: <http://hdl.handle.net/10045/17454>
- GRECS. Grup de Recerca en Cures de la Salut. Guia de bones pràctiques basada en l'evidència [Internet]. Abril 2019. 2019. 404 p. Available from: <https://www.coib.cat/ca-es/arees-interes/terapias-naturals/recursos-documents.html>
- Remon Masip J, Lianes Barragán P. Medicinas complementarias en oncología. Aten Primaria. 2007;39(1):5–6.
- Cosmina Maerean A. ¿ Son efectivas las terapias complementarias en el alivio sintomatológico de los pacientes oncológicos ? 2018;80. Available from: <http://hdl.handle.net/10459.1/65499>

Webs d'interès:

- Fundació Kalida. <https://www.fundaciokalida.org/informacio-sobre-el-cancer/el-tractament/tipus-de-tractament/>
- Instituto Nacional del càncer. <https://www.cancer.gov/espanol>
- National Center for complementary amb integrative Health. <https://www.nccih.nih.gov/health/cancer-in-depth>

Programari

- Moodle
- Mendeley
- Kahoot
- Google Forms

